

KONINKLIJK
OUDHEIDKUNDIG
GENOOTSCHAP

jaarverslag

CXLIX

2006

VERSLAG VAN DE VOORZITTER

Drs. R.E. Kistemaker

Uitgebracht in de 149ste jaarvergadering op 2 april 2007

Dames en Heren,

Namens het bestuur breng ik u in deze jaarvergadering, zoals goed gebruik in ons Genootschap, verslag uit van hetgeen in het afgelopen jaar zoal is voorgevallen. Het getal van deze jaarvergadering heeft daarbij een bijzondere betekenis, de 149ste jaarvergadering, bijna 150 jaar. Volgend jaar hopen wij dit bijzondere lustrum met onze leden en gasten op stijlvolle en vooral ook vrolijke manier te vieren. Daarvoor zijn in het afgelopen jaar al de nodige plannen ontwikkeld, waarover ik u graag in dit verslag als eerste wil berichten.

Een speciale commissie uit het bestuur, bestaande uit Michiel Jonker, Hester Dibbits, Hubert Vreeken en Wim Vroom, aangevuld met ons voormalig bestuurslid Frans Grijzenhout, heeft plannen voor de viering ontwikkeld. Deze plannen zijn inmiddels door het bestuur aangenomen. In hoofdlijnen zal het 150-jarig jubileum van het KOG op twee manieren worden gevierd: met een aantal exposities en met een symposium. De festiviteiten zullen plaats vinden in de tweede helft van 2008, want op 20 september 1858 vond in de Amsterdamse kunstenaarsociëteit Arti et Amicitiae de eerste vergadering van het KOG plaats. De oprichting dateert uit de zomer van dat jaar, na een grote en succesvolle 'oudheidkundige' tentoonstelling in Arti.

Allereerst nu de plannen met betrekking tot de exposities. In het Stadsarchief van Amsterdam aan de Vijzelstraat (voorheen Gemeentearchief) zal een tentoonstelling worden samengesteld van getekende dagboekbladen van Christiaan Andriessen uit onze Atlas Zeden en Gewoonten, samen met tekeningen uit de Andriessen collectie van het archief. Een keuze uit de waaierverzameling, aan het genootschap gelegateerd door mejuffrouw Van Eeghen, zal kunnen worden bezichtigd in de voorzaal van museum Willet-Holthuysen. En Rijksmuseum Twenthe heeft toegezegd een expositie te willen maken van de tekeningen door Cornelis Troost, die deel uit maken van de collectie Zeden en Gewoonten.

Om ook het landelijke kader van het KOG tot zijn recht te laten komen zullen in alle provincies van Nederland steeds in één museum kleine opstellingen te zien zijn rond een object uit onze collectie, dat goed op de geschiedenis van die plaats aansluit. Bij alle objecten komt een korte geschiedenis van het voorwerp en een toelichting over ons genootschap. Het is de bedoeling de vormgeving van deze toelichting aan te laten sluiten bij die van onze website.

Het jubileum-symposium zal plaats vinden op 7 november van 13.30 tot c. 18.00 uur in Amsterdam en worden afgesloten met een feestelijke receptie.

Voor deze bijeenkomst zullen uiteraard alle leden worden uitgenodigd.

Een aantal leden van ons genootschap heeft zich bereid verklaard op enigerlei wijze ondersteuning te bieden bij de voorbereidingen van het jubileum.

De website speelt natuurlijk in de bekendmaking van de jubileumactiviteiten een grote rol. Hoe is het ons in het afgelopen jaar met de website vergaan? Na

de succesvolle lancering van de site in het voorjaar bleek ons dat er problemen waren met het zelf toevoegen van tekst en beeld op de site vanaf de computer op het KOG-kantoor. Met andere woorden, de website was niet 'bewerkbaar'. Het programma dat daarvoor door ons was aangeschaft, Contribute, kon niet geïnstalleerd worden vanwege de beveiliging van het Rijksmuseum netwerk. Gelukkig zijn deze problemen in de herfst opgelost. Wordt onze website bekeken? Ik geef u enkele cijfers. Na een langzame start in april kwam het bezoek aan de website vanaf augustus gestaag op gang van 223 bezoeken aan de site in augustus tot 593 in december, en de stijgende lijn zet nog steeds door. Bezoekers van de website van het Rijksmuseum kunnen binnenkort doorlinken naar onze website. Het is de bedoeling dit ook tot stand te brengen met andere sites, zoals die van het Stadsarchief.

De voorbereidingen voor de digitalisering van de basisregistratie van onze collectie zijn in het afgelopen jaar afgerond. Het bestuur verstrekte in het voorjaar een vervolg opdracht aan de firma Reekx om de pilot van 2005 te completeren met een overzicht van geschatte werkzaamheden en kosten voor de digitalisering van de basisregistratie van de verzamelingen Zeden en Gewoonten, Zegels en Oorkonden, en Gevelstenen en Bouwfragmenten. De werkzaamheden werden afgerond begin mei.

Wij beschikken nu over een globale begroting voor alle KOG collecties, met uitzondering van de schilderijen en de voorwerpen van geschiedenis en kunst. Het totaal bedrag komt neer op ruim 400.000 euro excl. BTW. Hierin zijn opgenomen diverse externe personele kosten voor het voorwerk, dat wil zeggen werkzaamheden als het bijeenbrengen van objecten ter voorbereiding van de registratie, het toekennen van een objectnummer, vaststellen terminologie en dergelijke, de daadwerkelijke registratie en de begeleiding. Dit laatste houdt onder andere in de controle van de ingevoerde records en de consistentie van de terminologie en het exporteren van de records naar de centrale database. De werkzaamheden zullen voor het overgrote deel worden uitgevoerd door extern personeel, onder het projectleiderschap van bureau Reekx. Slechts in twee commissies bestaat de mogelijkheid en de bereidheid om voorwerk en registratie zelf ter hand te nemen. Vandaar dat het werk voor de andere commissies moet worden uitbesteed.

In een tweede pilot dit jaar heeft Reekx ook een globale schatting gemaakt van de kosten van beeld digitalisering. In overleg met leden van de commissies is vastgesteld hoeveel scans of opnamen gemaakt zouden moeten worden. Het hiervoor geschatte bedrag belooft ongeveer 40.000 euro excl. BTW.

Tot slot zijn in het afgelopen jaar ook een aantal technische kwesties afgerond. Hiertoe is nauw overleg gevoerd met de betreffende afdelingen van het Rijksmuseum. Wij kunnen nu werken met een eigen database, waarop de KOG records zijn geïmporteerd. De invoerhandleiding is klaar; velden zijn vastgesteld en in overleg met commissies aangepast. Er is een procedure opgesteld voor het inlezen, updaten en controleren van ingevoerde records aan de hand van de verzameling waaiers en munten/penningsen.

Ter voorbereiding van een strategie om financiële middelen te vinden om dit grote project vlot te trekken heeft de voorzitter in de afgelopen herfst een drietal landelijke bijeenkomsten bezocht, georganiseerd door Digitaal Erfgoed Nederland, Simin, en het Instituut Collectie Nederland. Hier werd veel informatie gegeven over de mogelijkheden voor subsidiëring en sponsoring. Het is voor ons genootschap niet bemoedigend dat duidelijk werd dat het verkrijgen van grotere subsidies voor basisregistratie voor kleinere musea, en zeker ook voor een genootschap zoals het onze, niet makkelijk is. De overheidssubsidie gaat deze jaren vooral naar publiekgerichte projecten, met name onderwijs, en naar innovatieve projecten. Denk bijvoorbeeld aan het

Geheugen van Nederland of Beelden voor de Toekomst, een groot project voor het digitaal ontsluiten van een enorme collectie audiovisueel erfgoed van de 20ste eeuw. De beste kans om onze 'trein' in gang te zetten lijkt dus het zoeken van mogelijkheden om met de digitalisering van de basisregistratie en met beeld aan te knopen bij publiekgerichte activiteiten en/of het zoeken van partnerschappen met grotere en reeds succesvolle musea. Een voorstel hiertoe is in het bestuur besproken.

Het bestuur kwam het afgelopen jaar zes maal bijeen ten huize van de voorzitter. De zojuist genoemde onderwerpen kwamen regelmatig op de agenda terug.

In het afgelopen jaar is besloten tot de oprichting van een nieuwe commissie van Voorwerpen van Geschiedenis en Kunst, onder leiding van Hubert Vreeken. Deze commissie zal zich gaan bezighouden met objecten uit onze verzamelingen die voor een groot deel als langdurig bruikleen in het Rijksmuseum zijn, of die zich in bruikleen bevonden in het Openluchtmuseum in Arnhem (overgebracht naar het depot in Lelystad).

De archivaris Frans Rikhof liet weten tot zijn spijt geen kans meer te zien de werkzaamheden voor het genootschap te combineren met zijn drukke baan.

Ons lid Jeanine Grünfeld is bereid gevonden de administrateur, Miekie Donner, te ondersteunen bij de archivering van de KOG papieren.

Ons bestuurslid Freek Heijbroek is vorig jaar uitgenodigd een biografie te schrijven over de bekende kunstverzamelaar Frits Lugt. De werkzaamheden zullen twee en een half jaar in beslag nemen. Freek Heijbroek zal daartoe regelmatig werken in de Fondation Custodia in Parijs.

Het ledental bedroeg aan het eind van het genootschapjaar 507, vier minder dan het afgelopen jaar. Wij mochten 23 nieuwe leden verwelkomen, er waren 10 opzeggingen en twee leden moesten worden geroeyeerd wegens aanhoudende wanbetaling. Vorig jaar zijn drie leden overleden, de heer A.S.A. Struik en de dames A.L.W. van Regteren Altena en D. de Hoop Scheffer. Mevrouw de Hoop Scheffer was van 1976 tot 1989 secretaris van ons genootschap. Daarnaast was zij van 1979 tot 2000 als lid betrokken bij het werk van de commissie Atlas Zeden en Gewoonten, waar zij vanwege haar kennis van prenten een grote bijdrage kon leveren. Mevrouw de Hoop Scheffer was als historica werkzaam op het prentenkabinet van het Rijksmuseum.

Gedurende het afgelopen jaar zijn zoals gebruikelijk zes lezingen gehouden. Het totale aantal toehoorders bedroeg 476. De lezingen vonden driemaal plaats in de Jacob de Witzaal in het Bijbels Museum, en driemaal op andere locaties. De afwisseling in locatie blijkt verfrissend te werken, zeker wanneer dit ook in combinatie is met tentoonstellingbezoek.

Op 23 januari beet de architectuurhistorica drs. Pauline van Roosmalen in het Bijbels Museum de spits af met een zeer interessante lezing over het onderwerp *Architectuur en stedenbouw in Nederlands-Indië*. Zij stelde dat deze architectuur een blinde vlek is binnen de Nederlandse architectuurgeschiedenis. Ten onrechte, zo bleek uit haar verhaal. Zij eindigde met de prikkelende vraag hoe ex-colonistator en ex-colonie met hun gebouwd erfgoed (moesten) omgaan. Dit leidt niet zelden tot discussie. Drs. Carry van Lakerveld, voormalig adjunct-directeur van het Asmterdams Historisch Museum, hield op 20 februari de tweede voordracht, wederom in het Bijbels Museum onder de titel *Het illegale werk van Henk van der Tweel*. De lezing was een spannend verslag van haar speurtocht naar tot dusver vrijwel onbekende verzetsactiviteiten van de in 1997 overleden Amsterdamse hoogleraar Van der Tweel, voormalig voorzitter en bestuurslid van het KOG.

Geheel in de stijl van het genootschap kon tijdens de discussie uitgebreid worden gediscussieerd. Dit leverde voor de spreker zelfs enkele belangrijke nieuwe aanwijzingen op voor vervolgonderzoek. KOG hoogleraar professor dr. Susan Legêne trad op 20 maart in de Thomaskerk (de vloer van de Jacob de Witzaal in het Bijbels Museum werd gelakt die week) op met een lezing over *KOG, Canon en Kolonialisme*. Verwijzend naar verschillende actuele voorbeelden, wees de spreker op de alom aanwezige aandacht voor de hedendaagse betekenis van het koloniale verleden. In haar lezing werd die ontwikkeling verbonden aan de roep om een nationale historische en cultuurhistorische canon. De vraag is of het mogelijk is te spreken van gedeeld erfgoed van Indonesië en Nederland. Tijdens de voordracht werkte de spreker dit uit aan de hand van verschillende objecten, waaronder uit de verzameling van het KOG.

Het lezingenseizoen na de zomervakantie begon met een gastvrije ontvangst in de Nieuwe Kerk, waar textiel en kledingconservator Bianca du Mortier van het Rijksmuseum, tevens jarenlang bestuurslid van het genootschap, een voordracht hield onder de titel *Fashion DNA, experiment met heden & verleden*. Centraal in haar verhaal stond het lichaam, ons werktuig. Dit lichaam heeft in de loop der eeuwen dezelfde vorm behouden, waardoor de mogelijkheden voor vernieuwing in mode niet onbeperkt zijn. Mode is weliswaar altijd in beweging, maar vormen, kleuren, dessins en materialen keren regelmatig terug. Na de lezing was het mogelijk om de gelijknamige tentoonstelling te bezoeken en een glas wijn te drinken.

Op 20 november hield directeur Maria van Berge-Gerbaud van de in Parijs gevestigde Fondation Custodia een lezing over de *Fondation Custodia en de Collectie Lugt*. Zij besprak verschillende kunstwerken uit de opmerkelijke verzameling tekeningen, prenten, kunstenaarsbrieven en schilderijen, bijeengebracht door de in Amsterdam geboren verzamelaar Frits Lugt. Deze zijn door hem ondergebracht in de Stichting Custodia, gehuisvest in hetzelfde pand als het Institut Néerlandais.

Traditioneel is de lezing in december een ‘muzieklezing’. Ditmaal vond deze plaats in het Amsterdams Historisch Museum, waar een grote tentoonstelling te zien was over het Amsterdamse Levenslied. Drs. Martine de Bruin, als onderzoekster verbonden aan het Meertens Instituut te Amsterdam, en specialist op dit gebied, ging in op de betekenis van Amsterdam voor genres als het straatlied en het levenslied. Zij vertelde onder meer over de grote invloed van het vroege levenslied op de huidige lied- en zangcultuur en de waardeing daarvan. Voor de lezing was het mogelijk de tentoonstelling te bezoeken, waarna menigeen zingend de lezingruimte opzocht. Er was een glaasje wijn ter afsluiting.

Ook werden dit jaar weer eens een kunstbezigting en kunstbeschouwing georganiseerd. 10 november bezocht een twintigtal leden de tentoonstelling *Loving Art. De William & Anna Singer Collectie* in museum Singer Laren na een inleiding op deze tentoonstelling door drs. Helen Schretlen, auteur van de catalogus verschenen bij deze expositie. 2 december hield vice-voorzitter drs. Michiel Jonker een kunstbeschouwing over de architectuurtekeningen uit de collectie van het KOG. Viermaal werd door een groepje van telkens een tiental leden een selectie van deze tekeningen gezien en besproken.

Dank u voor uw aandacht.

VOORDRACHTEN

2006

- 23 januari 2006 Drs. P. van Roosmalen, *Architectuur en stedenbouw in Nederlands-Indië*
- 20 februari 2006 Drs. C. van Lakerveld, *Het illegale werk van Henk van der Tweel* 20 maart 2006
Prof.dr. S. Legêne, *KOG, Canon en Kolonialisme*
- 25 september 2006 Drs. B. du Mortier, *'Fashion DNA', experiment met heden & verleden* (met een bezoek aan de tentoonstelling in de Nieuwe Kerk)
- 20 november 2006 Drs. M. van Berge-Gerbaud: *Fondation Custodia, Collectie Lugt, Parijs*
- 11 december 2006 Drs. M.J. de Bruin, *Het Amsterdamse Levenslied* (met een bezoek aan de tentoonstelling in het Amsterdams Historisch Museum)

VERSLAGEN VAN COMMISSIES

BIBLIOTHEEK

De bibliotheekcommissie bestaat uit de leden de heer drs. A.P.J. Plak, als conservator kerkelijke collecties verbonden aan de universiteitsbibliotheek (UvA), heer drs. J.F. Visser, hoofd dienstverlening Gemeentearchief Amsterdam (GAA) en de heer drs. G.-J.M. Koot, hoofd bibliotheek Rijksmuseum. De commissieleden hebben het voornemen om korte artikelen te wijden aan enkele belangrijke werken uit de bibliotheek ter plaatsing op de website.

Ten aanzien van de bibliotheekcatalogus is een tweede onderzoek uitgevoerd in verband met de overzetting van de catalogus van het softwarepakket CDS/ISIS naar Adlib-Bibliotheek. De firma Ingressus heeft in opdracht van het Rijksmuseum een analyse van de bibliografische data verricht. De uitgangspunten waren: het aantal records in het bestand vaststellen, hoeveel en welke velden zijn gebruikt, en zijn deze velden eenduidig ingevuld. De resultaten luiden als volgt: de ISIS database telt 5016 records met 214 gebruikte tags (veld + subveld). De ISIS records kennen meer velden dan de Adlib records. Dat betekent dat velden bij de conversie samengevoegd moeten worden. Om dataverlies bij toekomstige conversies te voorkomen is besloten om een tussenformaat in MARC21 te hanteren. Dankzij dit onderzoek zijn de voetangels bij het overgaan naar Adlib-Bibliotheek en MARC21 bekend. De uitgebreide rapportage is gedeponereerd bij de administratie.

Bezoekers:

Aanvragers voor het raadplegen van de collectie worden ontvangen in de studiezaal van de bibliotheek van het Rijksmuseum. Hoewel geen afzonderlijke telling is bijgehouden zijn enkele tientallen boeken geraadpleegd.

Aanwinsten:

- *Penningkunst in de 21ste eeuw*, Carolien Voigtman en Geer Steyn, Waanders, Zwolle 2006
- *The Golden Age – Highlights from the Rijksmuseum Amsterdam*, tent.cat. Hyogo Prefectural Museum of Art, Kobe 25 oct 2005-15 jan 2006.
- *Tibout Regters, 1710-1768. Schilder van portretten en conversatiestukken*, R. Ekkart, Primavera Pers, Leiden 2006
- *Kernachtige Rijnstreek. Schetsen uit de geschiedenis van de Rijnstreek*, red. Johan Knoester, Het Erfgoedhuis Zuid-Holland, 2006
- *Ignatius en Jan van Logteren, Beeldhouwers en stuc kunstenaars in het Amsterdam van de 18de eeuw*, P.M. Fisher, bezorgd door E. Munnig Schmidt, Canaletto/Repro-Holland BV, Alphen a/d Rijn 2005
- *Hodshonhuis. Bewoningsgeschiedenis en Restauratie*, H.C. Brouwer, K. van den Ende, THOTH, Bussum 2001
- *Lodewijk Napoleon. Aan het hof van onze eerste koning 1806-1810*, red. Paul Rem en George Sanders, Walburg Pers, Zutphen 2006
- *Geschiedenis van Amsterdam: hoofdstad in aanbouw 1813-1900 (deel III)*, red. Remieg Aerts, Piet de Rooy, Sun, Amsterdam 2006

Bruiklenen aan tentoonstellingen:

- *Hypnerotomachia Poliphili* (Hs 52) aan Museum Meermanno voor de tentoonstelling 'Een droom van een boek. De betoverende kracht van de Hypnerotomachia Poliphili' van 22.09.06 t/m 7.1.2007.

ATLAS VAN AMSTERDAM

In het afgelopen jaar is er zesmaal aan de Atlas van Amsterdam gewerkt in verschillende samenstellingen van de commissie. Het feit dat vier van de vijf commissieleden op werkdagen niet beschikbaar zijn, is een van de oorzaken dat de werkzaamheden ook dit jaar weer beperkt bleven. Ook het gegeven dat een der commissieleden, conservator van het Rijksprentenkabinet, over zeer beperkte mogelijkheden voor dienstverlening op werkdagen beschikte heeft dit jaar geresulteerd in verminderde activiteit. Voorts eist het depotprotocol in de nieuwe locatie van het KOG dat steeds een functionaris van het Rijksmuseum aanwezig is in het depot bij de werkzaamheden aan de Atlas Amsterdam. Toch kunnen we melden dat tweederde van de opschriften van de oude zuurhoudende opzetkartons thans zijn overgebracht op de nieuwe zuurvrije opzetkartons.

Bezoekers: 6

Aanwinsten: geen

Bruiklenen aan tentoonstellingen:

- Rijksmuseum Twente Enschede, 18.02.2006-28.05.2006: *Tibout Regters. Het gezicht van de 18de eeuw*, tekening van Tibout Regters 'Portret van de familie Deutz' 1758 (Port. Portretten)

- Bruce Museum Greenwich CT, 16.09.2006-10.01.2007: *The Art of Jan van der Heyden*, 4 tekeningen van Jan van der Heyden:

- Blad met studies van brandweerlieden (Port. 22, A frt)

- De verbrande achtergevel van een huis in de Goudsbloemstraat (Port. 22, A frt)

- Een uitgebrand VOC-schip voor de timmerwerf op Oostenburg (Port. 22, A frt)

- Een demonstratie van brandspuiten aan de voet van het monument ter herinnering

aan 'The Great Fire' in Londen (Port. 8)

ATLAS VAN AFBEELDINGEN BETREFFENDE ZEDEN EN GEWOONTEN

De commissie heeft eenmaal vergaderd naar aanleiding van het automatiseringsproject.

Bezoekers: 5

Aanwinsten: geen

Bruiklenen aan tentoonstellingen:

- Teylers Museum Haarlem, 10.06.2006-24.09.2006: *De miljoenen van Pieter Teyler*, tekening van Wybrand Hendriks 'Wever aan het werk' (Z&G. Port. XIII-J-132)
- Paleis Het Loo Apeldoorn, 13.10.2006-21.01.2007: *Lodewijk Napoleon. Aan het hof van onze eerste koning (1806-1810)*, tekening van Christiaan Andriessen 'Gezelschap op Pingelenburg aan de Amstel' (RWPdeVries 104)

MUNT- EN PENNINGKABINET

Gedurende het jaar 2006 bevond het grootste deel van de collectie Munten en Penningen zich in Lelystad in depot. Enkel de inhoud van de kast munten was voor de Commissie ter beschikking gehouden in de depotkuis van het voormalige Koninklijk Penningkabinet in Leiden. Na het beschikbaar komen van het Adlib-databaseprogramma heeft de commissie overleg gepleegd met het Rijksmuseum om tot een overeenkomstige wijze van invulling van de database-velden te komen. Tevens is een invoersjabloon vervaardigd waar alleen alle velden op voorkomen waar de commissie gebruik van maakt. De commissie is enkele malen bijeengewees om munten van het Koninkrijk der Nederlanden in te voeren.

Bezoekers: geen

Aanwinsten: Jaarpenning Vereniging voor Penningkunst 2006: Trojka van Carla Klein

Bruiklenen aan tentoonstellingen: geen

GEVELSTENEN EN BOUWFRAGMENTEN

Bezoekers: 12

Aanwinsten: geen

Bruiklenen aan tentoonstellingen: geen

BURGERBEWAPENING EN SCHUTTERIJ

Bijgedragen aan inhoud van KOG website
Gesprek met afgevaardigden van bureau Reekx over digitalisering collectie
Verder geen noemenswaardige activiteiten

Bezoekers:

Mevrouw Nancy Stieber, University of Massachusetts die een boek schrijft
waarin één der grondleggers van de schutterijverzameling, de majoor J.A.
Jochems, voorkomt

Bruiklenen aan tentoonstellingen: geen

Aanwinsten:

Afdruk van de "New Amsterdam Gazette" augustus/september 1890 waarin
Engelse vertaling van brief van J.A. Jochems aan president Holland Society in
New York d.d. 7 juni 1890

WAAIERCOMMISSIE

Algemeen:

Bezoekers: 3

Aanwinsten:

Bruiklenen aan tentoonstellingen:

ZEGELS EN CHARTERS

De commissie Zegels en Charters heeft in het afgelopen Genootschapsjaar de kort daarvoor aangevangen werkzaamheden aan de collectie voortgezet. Ter herinnering: het betreft de KOG-collectie van ongeveer 155 oorkonden en enige honderden zegels. De laatste collectie wordt bewaard in allerlei vormen: zegels, zegel-stempels, zegelringen, gipsen afgietsels en moderne lakafdrukken.

De gehele collectie was van 1991 tot 2005 in depot gegeven aan het Rijksarchief in Utrecht en keerde in 2005 bij het KOG terug. Thans wordt zij in Amsterdam in de depotruimte van het Rijksprentenkabinet bewaard. Het doel van de werkzaamheden van de commissie is deze toch wel zeer heterogene verzameling beter voor onderzoekers en geïnteresseerden toegankelijk te maken, gebruikmakend van de nieuwe mogelijkheden van de KOG-website.

Wij zijn begonnen met de oorkonden en hebben nu 44 oorkonden (ruim een kwart van het totale aantal) onderzocht. Dat wil zeggen: wij bekijken de oorkonden uitwendig en inhoudelijk en vergelijken onze bevindingen met de regesten, de korte samenvattingen die mevrouw E.C.M. Leemans-Prins in de jaren veertig en vijftig van de vorige eeuw maakte. Haar inventaris is in druk verschenen in het KOG-jaarverslag 1952-'53, een eerlijk gezegd voor veel onderzoekers wat verstopte toegang.

Naast correcties en aanvullingen volgens de regels, die thans in gebruik zijn bij de diplomatiek, de oorkondenleer melden wij naast het regest nog 3 categorieën:

1. alle persoonsnamen genoemd in de oorkonden
2. de geografische aanduidingen
3. een uitvoerige beschrijving van de rechtshandeling

De oudste oorkonde is uit 1259, de meeste zijn uit de 16^e, 17^e en 18^e eeuw en gaan over vele, zeer verschillende onderwerpen, die geografisch zeer divers over het gehele land verspreid zijn, soms ook daarbuiten.

Wij hopen dat onze presentatie via website en internet het vinden en raadplegen van deze documenten vergemakkelijkt.

Wij doen onze werkzaamheden op het bureau van het KOG, genietend van de grote gastvrijheid van mevrouw Miekie Donner.

Zij heeft er ook voor gezorgd dat er nu laden zijn waarin de oorkonden uitgevouwen gelegd kunnen worden. Tot nu toe waren de meeste stukken opgevouwen in enveloppen gestoken, soms vele malen en ingewikkeld gevouwen. Deze verouderde wijze van opbergen zal dus binnenkort tot het verleden gaan behoren.

De commissie zal de werkzaamheden aan de oorkonden het komende jaar voortzetten en zich beraden over de wijze waarop de zegelcollectie geïnventariseerd en toegankelijk gemaakt kan worden.

Bezoekers: geen

Aanwinsten: geen

Bruiklenen aan tentoonstellingen: geen

BIJZONDER HOOGLERAAR VANWEGE HET KOG

Voor het derde jaar bekleedde Susan Legêne vanwege het KOG de bijzondere leerstoel Nederlandse Cultuurgeschiedenis, in het bijzonder de studie der voorwerpen. De leerstoel behoort tot de leerstoelgroep Cultuurgeschiedenis van Europa, onderdeel van de studierichting Algemene Kunst-, Religie- en Cultuurwetenschappen (Faculteit der Geesteswetenschappen) aan de Universiteit van Amsterdam. Het KOG-hoogleraarschap wordt gecombineerd met de functie van Hoofd Museale Zaken van het KIT Tropenmuseum.

Net als in voorgaande jaren speelde de KOG hoogleraar met name een rol in de Master-fase van het universitair onderwijs, met een MA-research project over 'Kunst, cultuur en kolonialisme'. Gedurende vijftien weken houden de deelnemende studenten zich theoretisch en thematisch bezig met vraagstukken met betrekking tot hedendaagse en historische aspecten van koloniale cultuur in Nederland, verbonden aan discussies over voorwerpen, maar ook aan de immer aanwezige politieke actualiteit. Ook worden diverse studenten begeleid bij het schrijven van hun MA-scriptie, en volgen stagiaires in het kader van hun opleiding tot conservator, museumstudies of erfgoedstudies, langlopende stages bij het Tropenmuseum.

In 2006 bleef de bijzonder hoogleraar lid van de programmavoorbereidingscommissie van NWO voor een nieuw onderzoeksprogramma op het gebied van cultureel erfgoed en culturele dynamiek. Als lid van de door de regering ingestelde 'Commissie ontwikkeling Nederlandse canon', droef zij bij aan de in september 2006 gepubliceerde rapporten, wandkaart en website voor de basisvorming. In de voorbereiding hiervoor belegde zij een discussie-avond met een aantal KOG bestuurs- en commissieleden, en hield zij op 20 maart 2006 een lezing voor het KOG, met de titel *KOG, Canon en Kolonialisme*. Ook deze lezing werd afgesloten met een levendige discussie onder de aanwezige leden. Deze nationale canondiscussie heeft immers veel aanknopingspunten met de doelstellingen en geschiedenis van het KOG.

Zo lieten ook de activiteiten in het jaar 2006 zien dat de combinatie van museaal werk en het bijzonder hoogleraarschap bijdraagt aan versterking van de wisselwerking tussen de museale sector, de universiteit en het cultuurbeleid. Het KOG zelf heeft daarbij nog veel te bieden, zowel voor het onderwijs als voor het publieke debat.

BALANSEN EN REKENINGEN
VAN BATEN EN LASTEN
BALANSEN PER 31 DECEMBER

Koninklijk Oudheidkundig Genootschap
Balans per 31 december na allocatie batig/nadelig saldo

Activa	2006	2005
Materiele bezittingen:		
beleggingen:	p.m.	p.m.
effecten	90.870,88	147.815,95
vermogensrekening	<u>56.667,38</u>	<u>0,00</u>
	147.538,26	147.815,95
Debiteuren:		
Achterstallige contributie	1.231,50	793,00
Liquide middelen:		
Rek. cour ABN-AMRO	1.209,22	6.908,78
Spaarrek. ABN-AMRO	20.355,28	19.068,29
Postbank	1.115,90	741,56
Kas	<u>126,62</u>	<u>64,73</u>
	<u>22.807,02</u>	<u>26.783,36</u>
	171.576,78	175.392,31
Passiva	2006	2005
Crediteuren:		
Teruggave div bel van Eck	2.462,18	3.374,00
Teruggave div bel Franken	<u>934,36</u>	<u>1.286,00</u>
	3.396,54	4.660,00
Voorzieningen:		
Aankoopfonds	1.183,69	1183,69
Reservering boekjaar	<u>-1.183,69</u>	<u>0,00</u>
	0,00	1.183,69
Waaier rest. Fonds	12.652,88	12.284,35
Reservering boekjaar	<u>379,59</u>	<u>368,53</u>
	13.032,47	12.652,88
Jaarverslagen	2.568,84	2.568,84
Reservering boekjaar	<u>-2.568,84</u>	<u>0,00</u>
	0,00	2.568,84
Onderhoudsfonds	10.772,43	9.772,43
Reservering boekjaar	<u>1.000,00</u>	<u>1.000,00</u>

	11.772,43	10.772,43
150 jaar bestaan	5.000,00	0,00
Bijzondere projecten	68.000,00	0,00
Kapitaal:		
Begin boekjaar	143.554,47	128.006,58
Gerealiseerde koerswinst/verlies	946,82	0,00
Provisie effecten wissel	-847,39	0,00
Niet gereal. koerswinst/verlies	-377,12	16.475,70
Vrijkomen voorziening jaarversl.	2.568,84	0,00
Vrijkomen voorziening aank. fnds.	1.183,69	0,00
Voorziening 150 jaar bestaan	-5.000,00	0,00
Voorziening bijzondere projecten	<u>-68.000,00</u>	<u>0,00</u>
	74.029,31	144.482,28
Toevoegen uit result. dit boekjaar	<u>-3.653,97</u>	<u>-927,81</u>
	<u>70.375,34</u>	<u>143.554,47</u>
	171.576,78	175.392,31

Staat van baten en lasten

Baten	2006	2005
Opbrengst beleggen en banken:		
Dividend	3.580,95	4.140,41
Dividend belasting	-977,40	-1.040,54
Bewaarloon eff. en provisie	-117,53	-102,97
Saldo bankrente	<u>486,99</u>	<u>204,20</u>
	2.973,01	3.201,10
Contributies	16.931,60	11.786,80
Donaties en giften	904,70	1.280,00
Vooruit betaalde contr 2006	80,00	166,60
Teruggave div. belasting	1.041,00	5.077,00
Opbrengst verkopen K.O.G.	<u>64,00</u>	<u>0,00</u>
	21.994,31	21.511,50

Lasten	2006	2005
Salaris (bruto)	15.180,41	15.610,13
Contr.aan verenig. en abonn.	941,00	880,00
Bankkosten	155,60	96,65
Algemene kosten		
Diverse	1.013,36	235,27
Bijdrage Kamer van Koophandel	32,62	21,76
Drukwerk	905,60	759,90
Layout jaarverslag	<u>0,00</u>	<u>892,50</u>
	1.951,58	1.909,43
Porti	1.321,33	1.102,17
Kosten lezingen	408,60	360,00
Boeken	0,00	11,25
Kosten excursies	0,00	0,00
Digitaliseringsproject	1.505,35	6.000,00
Website	3.243,32	101,15
Batig/nadelig resultaat	<u>-2.712,88</u>	<u>-4.559,28</u>
	21.994,31	21.511,50

allocatie resultaat

	2006	2005
waaierfonds	379,59	368,53
achterstallige contributie	-438,50	0,00
onderhoudsfonds	1.000,00	1.000,00
voorziening korter boekjaar	0,00	-5.000,00
toegevoegd aan kapitaal	<u>-3.653,97</u>	<u>-927,81</u>
batig/nadelig resultaat	-2.712,88	-4.559,28

De post diverse algemene kosten bevat o.a.:

- Notariskosten i.v.m. statutenwijziging € 539,67
- Aanschaf OCR software € 179,38

Fonds van Eck
balans per 31 december

Activa	2006	2005
beleggingen:		
effecten	68.667,86	
vermogensrekening	<u>57.189,69</u>	
	125.857,55	
Debiteuren:		
div bel tegoed van KOG	2.462,18	
Liquide middelen:		
Rek. cour	3.117,40	3.922,49
Spaarrek.	<u>5.358,05</u>	<u>16.865,61</u>
	8.475,45	
	<u>136.795,18</u>	

Passiva	2006	2005
Voorziening:		
Beschikbare reserve	19.757,25	13.877,86
Aankopen	0,00	0,00
Reservering boekjaar	<u>1.789,06</u>	<u>5.879,39</u>
	21.546,31	
Crediteuren:	0,00	
Kapitaal:		
Begin boekjaar	113.322,39	99.453,26
Gerealiseerde koerswinst/verlies	2.014,78	0,00
Provisie effecten wissel	-728,68	0,00
Niet gereal. koerswinst/verlies	<u>-346,09</u>	<u>13.869,13</u>
	114.262,40	113.322,39
Inflatie corr. uit resultaat dit boekjaar	<u>986,47</u>	<u>0,00</u>
	115.248,87	
	<u>136.795,18</u>	

Staat van baten en lasten

baten	2006	2005
Opbrengst beleggingen en banken:		
Dividend	2.505,11	3.069,69
Dividendbelasting	-709,81	-770,12
Bewaarloon en provisie	-124,74	-80,37
Bankrente	<u>334,97</u>	<u>286,19</u>
	2.005,53	
Teruggave div. belasting	<u>770,00</u>	
	2.775,53	

lasten	2006	2005
Diverse kosten	0,00	0,00
Batig/nadelig saldo	<u>2.775,53</u>	<u>5.879,39</u>
	2.775,53	

Fonds Franken
Balans per 31 december

Activa	2006	2005
beleggingen:		
effecten	30.036,94	
vermogensrekening	<u>20.359,18</u>	
	50.396,12	41.907,00
Debiteuren		
Div belasting tegoed KOG	934,36	1.286,00
Liquide middelen:		
Rek. cour	1.781,44	2.467,96
Spaarrek.	<u>5.748,89</u>	<u>11.528,78</u>
	7.530,33	13.996,74
	<u>58.860,81</u>	<u>57.190,74</u>

Passiva	2006	2005
Voorzieningen:		
Aankoopfonds		
Begin boekjaar	8.623,86	6.523,84
Aankopen boekjaar	0,00	-259,98
Reservering dit boekjaar	<u>845,07</u>	<u>2.360,00</u>
	9.468,93	8.623,84
Crediteuren	0,00	0,00
Kapitaal:		
Begin boekjaar	48.566,25	42.876,98
Gerealiseerde koerswinst/verlies	1.026,09	0,00
Provisie effecten wissel	-352,97	0,00
Niet gerealiseerde koerswinst/verlies	<u>-184,37</u>	<u>5.689,27</u>
	49.055,00	48.566,25
Inflatie corr. uit resultaat dit boekjaar	<u>336,88</u>	<u>0,00</u>
	49.391,88	48.566,25
	<u>58.860,81</u>	<u>57.190,74</u>

Staat van baten en lasten

baten	2006	2005
Opbrengst beleggingen en banken:		
Dividend	1.005,11	1.183,70
Div. belasting	-278,30	-297,14
Bewaarloon en provisie	-57,19	-45,45
Bankrente	<u>215,33</u>	<u>232,89</u>
	884,95	1.074,00
Teruggave div. belasting	<u>297,00</u>	<u>1.286,00</u>
	1.181,95	2.360,00

lasten	2006	2005
Diverse kosten	0,00	0,00
Resultaat	<u>1.181,95</u>	<u>2360,00</u>
	1.181,95	2.360,00

Toelichting op de jaarrekeningen 2006

Algemeen

Financieel beleid

In 2005 heeft het bestuur richtlijnen opgesteld voor het financieel beleid van het KOG zelf, het Van Eck fonds en het Franken fonds. (zie bijlage)

Beleggingen

Omdat dit beleid een defensief beleggingskarakter voorstaat en de portefeuilles door het hoge gehalte aan aandelen als bijzonder offensief gekenmerkt konden worden heeft dit geleid tot een volledige omwisseling van de portefeuilles.

De portefeuilles bestaan sinds september 2006 uit rente- en obligatie beleggingsfondsen en een vermogens spaarrekening.

Dit beleid resulteert uiteraard in een gemiddeld lagere opbrengst, maar vermindert ook het risico op grote verliezen.

Inflatie correctie

Een ander gevolg van het beleid is een eventuele inflatiecorrectie van het kapitaal van het Van Eck fonds en het Frankenfonds alvorens het resultaat toe te voegen aan de voorzieningen c.q. reserve. Dit om te voorkomen dat het kapitaal van deze fondsen in de tijd langzaam uitholt

Dit jaar is de inflatie volgens het CBG 1,7% hetgeen tot een correctie heeft geleid van:

Van Eck fonds € 986,47

Frankenfondsen € 336,88

KOG

Voorziening aankoopfonds

Omdat aankopen ten behoeve van de verzamelingen uitsluitend gedaan zullen worden uit het Frankenfonds en het Van Eck fonds, is deze voorziening bij het KOG opgeheven en aan het eigen vermogen toegevoegd.

Voorziening jaarverslagen

Omdat er in de toekomst geen papieren jaarverslagen zullen worden gemaakt is deze voorziening bij het KOG opgeheven en aan het eigen vermogen toegevoegd.

Voorziening bijzondere projecten

Om het hoofd te kunnen bieden aan toekomstige technologische ontwikkelingen heeft het bestuur uit het eigen vermogen een bedrag van € 68.000 afgezonderd voor een nieuwe voorziening "bijzondere projecten"

Voorziening 150 jaar bestaan

Voor het 150 jarig bestaan van het KOG in 2008 heeft het bestuur uit het eigen vermogen een bedrag van € 5.000 afgezonderd voor de viering hiervan.

Waaier restauratie fonds

De reservering voor dit fonds is vastgesteld op 3% per jaar

FINANCIËEL BELEID

VASTGESTELD DOOR BESTUUR OP

29 NOVEMBER 2005

KOG

Kapitaal:

Gestreefd wordt om een kapitaal in stand te houden van ongeveer drie maal de jaarlijkse lasten. Het eventueel meerdere kan door het bestuur bestemd worden.

Voorzieningen:

Er worden voor diverse uitgaven door het bestuur voorzieningen vastgesteld. Jaarlijks bepaalt het bestuur of en met welk bedrag deze voorzieningen worden verhoogd c.q. verlaagd.

De voorziening waaiers wordt jaarlijks verhoogd met hetzelfde percentage als waarmee het totaal van de financiële middelen (bankrekeningen, beleggingen) van het KOG zijn toegenomen.

Beleggingen:

Er wordt naar gestreefd om een zo hoog mogelijk rendement te halen uit de beschikbare financiële middelen echter met een defensief beleid. Dit houdt in dat er uitsluitend belegd wordt in liquide middelen (spaarrekeningen) en vastrentende waarden (obligaties, rentefonds, e.d.).

Resultaat:

Uit het jaarlijks netto resultaat zal in eerste instantie het kapitaal op peil worden gehouden zoals omschreven onder kapitaal. Vervolgens zullen de voorzieningen worden verhoogd zoals vast te stellen door het bestuur.

Aankopen:

Aankopen ten bate van de verzamelingen worden in principe uitsluitend gedaan door de daartoe bestemde fondsen (Frankenfonds, Fonds van Eck en Waaiersfonds)

Begroting:

De jaarlijkse begroting moet in principe sluitend zijn en wordt o.a. gebruikt om eventuele contributieaanpassingen te beoordelen en vast te stellen.

Fonds van Eck

Kapitaal:

Het kapitaal dient in takt te blijven en moet, om uitholling te voorkomen jaarlijks uit het resultaat verhoogd worden met het inflatiepercentage.

Voorzieningen:

De enige voorziening is de reserve die wordt opgebouwd uit de opbrengst van het kapitaal minus de benodigde inflatiecorrectie van het kapitaal.

Aankopen:

Aankopen worden uitsluitend gedaan uit de reserve en dienen een relatie te hebben met de stad Amsterdam. Deze aankopen omvatten verzamelobjecten maar ook gerelateerde uitgaven.

Beleggingen:

Er wordt naar gestreefd om een zo hoog mogelijk rendement te halen uit de beschikbare financiële middelen echter met een defensief beleid. Dit houdt in dat er uitsluitend belegd wordt in liquide middelen (spaarrekeningen) en vastrentende waarden (obligaties, rentefondsen, e.d.).

Fonds Franken

Kapitaal:

Het kapitaal dient in takt te blijven en moet, om uitholling te voorkomen jaarlijks uit het resultaat verhoogd worden met het inflatiepercentage.

Vorzieningen:

De enige voorziening is het aankoopfonds dat wordt opgebouwd uit de opbrengst van het kapitaal minus de benodigde inflatiecorrectie van het kapitaal.

Aankopen:

Aankopen worden uitsluitend gedaan uit het aankoopfonds en betreffen uitsluitend de aanschaf van verzamelobjecten.

Beleggingen:

Er wordt naar gestreefd om een zo hoog mogelijk rendement te halen uit de beschikbare financiële middelen echter met een defensief beleid. Dit houdt in dat er uitsluitend belegd wordt in liquide middelen (spaarrekeningen) en vastrentende waarden (obligaties, rentefondsen, e.d.).